

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ**

ԱՐՄԱՆ ԳԱԳԻԿԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

ՍԵՔԱՍՏԻԱՅԻ ՆԱՀԱՆԳԻ ՎԱՐՉԱԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԸ XIX ԴԱՐԻ ՎԵՐՋԻՆ ԵՎ XX ԴԱՐԻ

ՍԿԶԲԻՆ

ՄԵՍՐՈՊ ԱՐՔ. ԱՇԺԵԱՆ

ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ

4

ARCH. MESROB ASHJIAN

BOOK SERIES

4

ԵՐԵՎԱՆ 2005

Մ Ր Ա Մ Ս Ր Ա Ն

Հանրապետության Կառավարության կողմից 2017 թվականի մայիսի 15-ին հաստատված «Սարգսյան ընտանիքի անդամների հարմարեցման համապատասխանության կրթական ծրագրի մասին» հրահանգի հիմամբ:

**Գիրքը տպագրվել է Երևան քաղաքի Ավան համայնքի թաղապետ
ՏԱՐՈՆ ՍԱՐԳՍՅԱՆԻ հովանավորությամբ**

**ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի Պատմության ինստիտուտի
«Նոր պատմության» բաժինը և հեղինակն իրենց խորին երախտագիտությունն են հայտնում պարոն Տ. ՍԱՐԳՍՅԱՆԻՆ**

Առաջաբան	4
Գլուխ առաջին	8
Սեբաստիայի նահանգի Սեբաստիայի /Սվազի/ գավառի վարչա- ժողովրդագրական պատկերը 19-րդ դարի վերջին և 20-րդ դարի սկզբին	
1. Պատմաաշխարհագրական ակնարկ	8
2. Սեբաստիայի գավառակ	12
3. Սեբաստիայի գավառի արևելյան գավառակներ	21
ա. Հաֆիքի գավառակ	21
բ. Ջառայի գավառակ	30
գ. Տիվրիկի գավառակ	32
4. Սեբաստիայի գավառի արևմտյան և հարավարևմտյան գավառակներ	38
ա. Ենիխանի գավառակ	38
բ. Թոնուսի գավառակ	39
գ. Կանգալի գավառակ	45
5. Սեբաստիայի գավառի հարավային գավառակներ	47
ա. Ազիզիեի գավառակ (Բյունյան Համիդ)	47
բ. Գյուրիների գավառակ	49
գ. Տարենտեի գավառակ	52
Գլուխ երկրորդ	55
Սեբաստիայի նահանգի Շաբին Կարահիսարի գավառի վարչաժողովրդագրական պատկերը 19-րդ դարի վերջին և 20-րդ դարի սկզբին	
1. Շաբին Կարահիսարի գավառի կենտրոնական և հարավարևմտյան գավառակներ	55
ա. Շաբին Կարահիսարի գավառակ	55
բ. Անդրեասի /Սուշեիրի/ գավառակ	59
2. Շաբին Կարահիսարի արևմտյան և հյուսիսարևմտյան գավառակներ	69
ա. Կոյլուհիսար և Ալուջա գավառակներ	69
Գլուխ երրորդ	71
Սեբաստիայի նահանգի հյուսիսարևմտյան գավառներների վարչաժողովրդագրական իրավիճակը 19-րդ դարի վերջին և 20-րդ դարի սկզբին	
1. Թոխաթի (Եվդոկիայի, Թոքաթի) գավառ	71

I. Թոխաթի գավառակ	71
II. Թոխաթի գավառի հյուսիսային և արևմտյան գավառակներ	78
ա. Նիքսարի գավառակ	78
բ. Յերեքի (Էրպաա) գավառակ	79
գ. Ջիլեի գավառակ	81
2. Ամասիայի գավառ	82
Գ Լ ու խ չ ո Ր Ր Ո Ր Ղ	90
Սեբաստիայի նահանգի ժողովրդագրական տեղաշարժերը 1894-1896թթ.	
1. Սեբաստիայի գավառ	90
2. Հյուսիսային գավառներ (Շաբին Կարահիսար, Թոխաթ, Ամասիա)	95
Վ Ե Ր Ջ Կ Բ Կ Ա Ն	98
R e s u m e	100
P e з ю м e	101
Օգտագործված աղբյուրների և գրականության ցանկ	102
Հավելված	107